

ACTH stimulationstest för barn, kort (Synacthentest)

1 Bakgrund

Syftar till att bestämma binjurebarkens kapacitet för produktion av kortisol och eventuellt andra binjurebarkssteroider genom stimulering av binjurebarken med syntetiskt framställt ACTH. Testet används framförallt vid misstänkt primär och sekundär binjurebarkssvikt. Vid utredning av misstänkt kongenital adrenal hyperplasi (CAH) och vid utredning av hyperandrogenism används utökat ACTH-stimulationstest, se separat anvisning.

Testet kan kombineras med dexametasonhämningstest. Patienten får då inta Dexametason kl. 23.00 kvällen före ACTH-test som genomförs tidigast kl. 9.00 dagen efter.

2 Kontraindikationer/försiktighet

Synachten kan i sällsynta fall ge anafylaktisk reaktion. Beredskap för behandling av överkänslighetsreaktion ska finnas under testet. Eventuell reaktion ses i regel inom 30 minuter efter given injektion.

3 Substans/dos

Synachten injektionsvätska, 0,25 mg/ml

Dos: Barn under 2 år: 0,15 ml (0,036 milligram) per kilo intravenöst. Maximal dos 1 ml (0,25 mg).
Barn över 2 år: 1 ml (0,25 mg) intravenöst.

4 Genomförande

ACTH-stimulationstest kan genomföras polikliniskt. Patienten får äta och dricka utan restriktioner. Om testet föregås av en Dexametasonhämningstest (se separat anvisning) påbörjas ACTH-stimuleringstest först kl. 09.00. ACTH kan i sällsynta fall ge upphov till svåra allergiska reaktioner. Anafylaxiberedskap (injektionsvätska Adrenalin och Solu-Cortef) ska finnas och läkare ska vara tillgänglig under belastningen.

- Lokalbedövning för venös venväg sätts.
- Intravenös infart etableras. Optimalt sätts ven flon i god tid före belastningsstart så att stress med sekundärt höga kortisolvärden kan undvikas.
- Eventuellt separat ordinerade basprover samt 0'-värde tas. Därefter ges injektion Synachten intravenöst i dos enligt ovan.
- Starta tiduret omedelbart efter injektionen.
- Prover enligt schema nedan tas vid 30', 60' och 90'. Inför varje provtagning tas först minst 1 ml blod som "slask" (kasseras).

- Efter varje provtagningstillfälle spolas venflonen med NaCl (9 mg/ml).
- Efter avslutad belastning kvarstannar patienten en timme på avdelningen för observation.
- Kort ACTH test kan i vissa fall kombineras med LHRH-test och TRH-test (se separata anvisningar).

Tid	0´	30´	60´	90´	Rör	Remiss
S-kortisol	x	x	x	x	SST (gul kork)	Cosmic

5 Bedömning

Hos patienten med binjurebarksinsufficiens ligger utgångsvärdet för kortisol under referensområdet eller i nedre delen av referensområdet. Stegringen efter injektionen är sänkt. Kortisol skall normalt stiga till >450 nmol/l.

Tolkning av erhållna resultat sker i samarbete med barnendokrinolog.